

**ПРОГРАМА И ПЛАН НА ДЕЙСТВИЕ ЗА ОВЛАДЯВАНЕ
ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА
НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА НОВА ЗАГОРА ЗА
ПЕРИОДА**

2022 - 2026 год.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Проблемът с безстопанствените кучета на територията на община Нова Загора е сериозен за обществото и има многостранни измерения - здравни, социално-битови, икономически и екологични.

Овладеяването на популацията на безстопанствените кучета е научно обосновано регулиране, което позволява осъществяване на контрол и намаляване на броя им до минимум.

Популацията на безстопанствените кучета се състои от изоставени, изгубени, родени на улицата и домашни кучета, оставени на обществени места без надзор, които водят до рискове за населението, като създават опасност от пренасяне на заразни и паразитни болести, замърсяване на околната среда, нападения, ухапвания, дискомфорт от шума и страх сред гражданите. Безстопанствените кучета страдат от болести, глад и студ, биват измъчвани, малтретирани и дори убивани от граждани, налице е недостатъчна грижа и нехуманно отношение към тях.

Основни принципи на Програмата и плана за действие са постигане на здравословна среда за гражданите на община Нова Загора, подобряване хуманното отношение към животните и управление и намаляване на популацията от безстопанствени кучета по ефективен начин чрез масова кастрация.

Програмата и планът за действие за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Нова Загора за периода 2022-2026 г. са изготвени в изпълнение на чл. 40, ал. 3 от Закона за защита на животните и Наредба 4 от 01.02.2021 г. за - прилагане на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на РБ. Спазени са разпоредбите на Закона за ветеринарномедицинската дейност, както и изискванията, поставени на страните, членки на Европейския съюз, по отношение на грижата и хуманното отношение към животните.

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

Програмата има за цел установяване на дългосрочни и ефективни мерки, които ще доведат до овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на община Нова Загора

1. Основни цели:

1.1. Прилагане на механизми за ефективен контрол и намаляване на популацията на безстопанствените кучета на територията на общината, предвидени в българското законодателство;

1.2. Повишаване културата на отглеждане на домашни кучета и насърчаване на тяхната кастрация и регистрация;

2. Задачи:

2.1. Анализирание и набелязване на мерки за отстраняване на

причините, водещи до възникване и увеличаване на популацията на безстопанствените кучета на територията на община Нова Загора;

2.2. Контрол върху отглеждането на домашни кучета на територията на община Нова Загора чрез регистрация и въвеждане на дапните им в електронен регистър;

2.3. Масова кастрация на безстопанствените кучета;

2.4. Стимулиране на кастрацията на домашни кучета;

2.5. Стимулиране осиновяването на безстопанствени кучета;

2.6. Повишаване на информираността и отговорността на гражданите при отглеждането на домашни кучета;

2.7. Изготвяне и провеждане на образователни кампании;

2.8. Засилване на обществения контрол и контрола на държавните органи и гражданското самосъзнание при работата по овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на община Нова Загора.

III. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО И ДИНАМИКАТА НА ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА

Първоначалната оценка и последващият мониторинг са от ключово значение за успеха на Програмата. Реалната информация за състоянието и динамиката на популацията на безстопанствените кучета позволява да бъдат предприети максимално ефективни мерки и оптимизация на изразходваните ресурси.

1. Причини за възникване на проблема

1.1. Недостатъчна ефективност и контрол на съществуващата нормативна уредба

1.2. Изоставяне на домашни кучета от собствениците им и невъзможност за идентифицирането им

1.3. Неконтролирано размножаване на домашни кучета, наличие на поколения некастрирани домашни кучета;

1.4. Сезонно използване на кучета като пазачи във вилна зона, на строежи, складови и др;

1.5. Нехуманно и жестоко отношение и грижи към животните. Собственикът не е подготвен за проблемите, съпровождащи отглеждането на куче, в резултат на което при възникнали трудности го изоставя;

1.6. Недостатъчен контрол върху регистрацията и микрочипирането на популацията от домашни кучета и недостатъчно санкциониране на безотговорните собственици от страна на институциите;

1.7. Ограничен финансов и човешки ресурс водещ до невъзможност за прилагане на ефективна система за регулиране популацията на безстопанствените кучета;

- 1.8. Нежелание, недостатъчна информираност и неразбиране на ползите от кастрацията;
- 1.9. Тежка административна процедура за регистрация на домашни кучета към момента.
- 1.10. Осиновяването не е предпочитан начин за придобиване на домашен любимец.

2. Динамика на популацията.

Кучето достига полова зрялост на 7-8 месечна възраст, ражда два пъти годишно средно по 5 до 8 кученца. Очевидно е, че само няколко изгонени домашни кучета са в състояние за кратко време бързо да увеличат броя на безстопанствените кучета. Ако не се вземат мерки, броят им нараства докато достигне определен максимум. Този максимум се нарича „носещ капацитет на средата“ и зависи от условията на средата - количество храна, вода и възможности за подслон. При достигане носещия капацитет на средата раждаемостта и смъртността на безстопанствените кучета се изравняват, което означава, че броят им не се увеличава. Ако в тази ситуация се предприеме само отстраняване на безстопанствените кучета ще се предизвика освобождаване на ниши, които за кратък период ще бъдат заети от други кучета - новородени или мигриращи, т.е. ще се наблюдава временно намаляване броя на безстопанствените кучета, последвано от възстановяване, пак намаляване и възстановяване - един **цикличен и непрестанен процес**. Кастрирането на кучетата и връщането им по местата, от които са заловени няма да позволи освобождаване на ниши, защото ще са запълнени с животни, които не се възпроизвеждат, т. е. ще се блокира раждаемостта.

Във връзка с динамиката на популацията на безстопанствените кучета в Националната програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета е предвидено преброяването им на територията на всяка община, като:

- Преброяването започва с уведомление от министъра на земеделието, храните и горите до кмета на общината със заложен в него срок;
- Кметът на общината издава заповед за извършване на преброяването;
- Преброяването се извършва веднъж на всеки две години в периода март-юни или септември-ноември;
- При преброяването се отчита всяко куче, намиращо се на обществено място без видимо присъствие на собственик
- Преброяването се извършва по методика, като задължително се отчита приблизителната възраст, пол, видимото здравословно състояние и наличието или липсата на видима маркировка за извършена кастрация;

3. Анализ на обстановката в Община Нова Загора.

От 2016 г. до настоящият момент община Нова Загора ежегодно сключва Договор с фирма за предоставяне на услуги с предмет „Намаляване на популацията на бездомните кучета“. Основните дейности по Договора включват улавяне, обезпаразитяване външно и вътрешно, ваксиниране срещу бяс, кастриране на мъжки и женски кучета, маркиране с чип и ушна марка, връщане на място, евтаназия на агресивни и болни кучета и прибиране на труповете на умрели кучета. Обработката на безстопанствените кучета става на принципите на масова кастрация и във връзка с молби и сигнали от граждани.

IV.МЕТОДОЛОГИЯ

1. Преброяване на безстопанствените кучета на територията на община Нова Загора
2. Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка и връщане по места на неагресивни и здрави безстопанствени кучета.
3. Евтаназия на неизлечимо болни и доказано агресивни безстопанствени кучета.
4. Задомяване/осиновяване на безстопанствени кучета.
5. Регистрация и надзор на безстопанствените кучета.
6. Регистрация на домашните кучета.
7. Контрол върху изискванията за отглеждане на домашни кучета.
8. Популяризиране на ползите от кастрацията на домашни кучета.

V.МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА И ТРАЙНО РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМА С БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА

МЯРКА I.

Създаване на организация за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Нова Загора.

- 1. Кастрация, обезпаразитяване външно и вътрешно, ваксинация срещу бяс, маркиране с микрочип и ушна марка, издаване на ветеринарномедицински паспорт и връщане по места на социализирани и здрави безстопанствени кучета.**

Съгласно чл. 40в от ЗЗЖ мерките за овладяване на популацията и ветеринарномедицинските манипулации се осъществяват в регистрирани ветеринарномедицински амбулатории, като на животните се осигурява престой за възстановяване не по малко от 24 часа.

Към настоящият момент община Нова Загора не разполага със собствена ветеринарно медицинска амбулатория, предвид на което следва обработката на безстопанствени кучета да се извършва в регистрирани ветеринарномедицински заведения, с които община Нова Загора да има сключен Договор за възлагане на дейности по овладяване популацията на безстопанствените кучета. Обработката да се извършва на принципите на масова кастрация по населени места и във връзка с подадени молби и сигнали на граждани, при спазване на разпоредбите на чл. 42 от ЗЗЖ. Обработените кучета се връщат на мястото на залавяне, като не се допуска връщане в дворове на детски ясли и градини, училища, болници и в близост до площадки за игра на деца, автомагистрала и летища, съгласно чл. 48 от ЗЗЖ.

За всяко заловено, обработено и върнато куче се съставя приемо- предавателен протокол по образец (когато се предоставят от екип по залавяне) или информационен талон № 1 за залавяне, приемане и връщане на безстопанствени кучета по образец (когато се предоставят от доброволец) на амбулаториите. Ветеринарните лекари удостоверяват извършените ветеринарномедицински дейности чрез водене на дневник по образец с данни за всяко куче - възраст, външни белези, пол, килограми, номер на микрочип и паспорт, дати на кастрация и поставени ваксини, обезпаразитяване, въвеждане във ВетИС и попълнен информационен талон № 2 по образец. В началото на всеки месец ветеринарните лекари представят на кмета на община Нова Загора копия от посочените документи и копия от приемо-предавателните протоколи и информационни талони.

2. Евтаназия на неизлечимо болни и доказано агресивни безстопанствени кучета, се извършва съгласно чл. 179, ал. 3, т. 1, 2 и 4 от ЗВМД след поставяне на диагноза при клиничен преглед и изследвания. При назначаване на евтаназия се съставя индивидуален протокол, който съдържа основанията за прилагането ѝ.

3. Създаване на информационна база данни за обработените безстопанствени кучета, в която се вписва датата и мястото на обработката, ветеринарния лекар извършил манипулацията, мястото, на което е върнато кучето, съгласно чл. 54 от ЗЗЖ.

4. Установяване на устойчиви практики за осиновяване на безстопанствени животни.

5. Осигуряване на спешна ветеринарномедицинска помощ на болни и наранени бездомни животни съгласно чл. 16 ал. 2 от ЗЗЖ .

МЯРКА II.

Създаване на организация за регистриране на домашните кучета във всички населени места на община Нова Загора и вписване на данните им в електронна система за регистрация.

- Регистрацията се извършва съгласно чл. 174 от ЗВМД
- Таксата за притежаване на куче се събира от МДТ при община Нова Загора, като приходите от събраните такси постъпват в общинският бюджет и се използват за мероприятия, свързани с намаляване броя на безстопанствените кучета.

МЯРКА III

Контрол върху изискванията за отглеждане на домашни кучета.

Контролът се извършва от кмета на община Нова Загора и кметовете и кметските наместници на населените места, в изпълнение на чл. 178 от ЗВМД.

МЯРКА IV.

Провеждане на съвместни информационно - образователни кампании с участието на Община Нова Загора, Организацията за защита на животните и ОДБХ- Сливен.

Кампаниите включват разяснителна дейност - брошури, листовки, беседи, медийни публикации относно:

- мерките по националната и общинска програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета;
- повишаване на културата на отглеждане на домашни кучета и хуманно отношение към тях
- насърчаване кастрацията и регистрацията на домашните кучета
- разясняване на необходимостта от кастрация на бездомни животни и връщането им по местата на залявяне
- рисковете от зоонози и начините за предпазване от тях ;

МЯРКА V

Определяне на места за разходка на кучета, както и организиране и обозначаване на места забранени за разходка на домашни кучета.
безстопанствените кучета:

- повишаване на културата на отглеждане на домашни кучета и хуманно отношение към тях
- насърчаване кастрацията и регистрацията на домашните кучета
- разясняване на необходимостта от кастрация на бездомни животни и връщането им по местата на залявяне
- рисковете от зоонози и начините за предпазване от тях ;

VI. УЧАСТНИЦИ В ДЕЙНОСТИТЕ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

1. Местна власт:

1.1. **Общински съвет Нова Загора** приема Програма и план на действие за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Нова Загора и предвижда годишен бюджет за изпълнението им, съгласно чл. 40, ал. 3 от Закона за защита на животните.

1.2. **Кметът на Община Нова Загора** организира изпълнението на Програмата и плана и ежегодно до първи март внася отчета за изпълнението и пред изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните, съгласно чл. 40, ал. 4 от Закона за защита на животните. Отчетът се публикува на сайта на община Нова Загора.

1.3. **Кметът на общината сключва договор с фирма за извършване на услуги за овладяване на популацията на безстопанствените кучета:**

залавяне, кастрация, обезпаразитяване външно и вътрешно, ваксинация срещу бяс, маркиране с микрочип и ушна марка и връщане на мястото на залавянето им, като доказано агресивните и тежко болни кучета, които представляват опасност за жителите на общината се евтаназират

1.4. **Кметът на общината, кметовете на кметства и кметски наместници имат задължения по чл. 178 от ЗВМД да организират контрола за спазване на изискванията по чл. 172, т.1 и 2, чл. 173 т.1 и чл 177, ал. 1 т.3и т.4 от ЗВМД.**

2. Ветеринарни власти ОДБХ - Сливен извършва

2.1. Системен контрол във връзка с хуманното отношение към животните;

2.3. Контрол върху дейностите по Програмата.

2.4. Ветеринарномедицински надзор на обработените кучета.

3. Организации за защита на животните (ОЗЖ).

3.1. Предоставят на Общинска администрация списък на координатори за съдействие на дейностите по програмата.

3.2. Организират и провеждат задомителни кампании.

3.3. Организирант и участват в провеждането на информационни кампании сред гражданите.

3.4. Могат да изграждат и стопанисват приюти за безстопанствени кучета при спазване на законната и подзаконна нормативна уредба.

VII . ФИНАНСОВ РЕСУРС ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Източници на финансиране и материално обезпечаване на Програмата и плана за действие за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Нова Загора съгласно чл. 40б от ЗЗЖ:

1. Държавен бюджет.
2. Общински бюджет.
3. Постъпления от такси.
4. Дарения от физически и юридически лица
5. Международни програми и проекти

VIII. ПЕРИОД НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Периодът на действие на настоящата програма е от приемането и през 2022 г. до края на 2026 г. или до приемане на нова Национална програма. В този период Програмата може да бъде допълвана или изменяна по реда на нейното приемане - с решение на ОБС – Нова Загора.

IX ОЦЕНКА ЗА УСПЕВАЕМОСТТА НА ПРОГРАМАТА

Очакваните резултати от изпълнение на програмата по въведените критерии са както следва;

1. Качествени промени

- 1.1. Овладяване на потокът от изоставени домашни животни, вследствие на масова регистрация и стимулиране на кастрацията им;
- 1.2. Мониторинг върху популацията на безстопанствените кучета;
- 1.3. Намаляване на социалното напрежение и повишаване безопасността на гражданите;
- 1.4. Постигане на по - здравословна среда за гражданите и намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни заболявания;

2. Количествени резултати

- 2.1. Постепенно намаляване на популацията на безстопанствени кучета, до изтеглянето им в приюти;
- 2.2. Увеличаване броя на регистрираните домашни кучета;
- 2.3. Увеличаване броя на кастрираните домашни кучета ;
- 2.4. Повишаване на приходите от събрани местни данъци и такси;

3. Критерии за изпълнение на програмата

3.1. Брой безстопанствени кучета

- заловени;
- маркирани;
- кастрирани;
- ваксинирани;
- обезпаразитени;
- върнати по места (под надзор на лица, организации за защита на животните или община)
- осиновени;
- евтаназирани;
- умрели;
- регистрирани;
- кастрирани;

3.2 Брой домашни кучета

- регистрирани;
- кастрирани.

3.3. Годишен отчет за извършените дейности по Програмата и резултати представени от кмета на Общината пред изпълнителния директор на Националната ветеринарномедицинска служба, съгласно чл. 40, ал. 4 от Закона за защита на животните.

4. Критерии за осъществен мониторинг и контрол по изпълнение на Програмата

- 4.1. Брой извършени проверки за спазване на чл. 178 от ЗВМД;
- 4.2. Брой на извършените проверки по подадени сигнали, молби и жалби;
- 4.3. Брой констатирани нарушения
- 4.4. Брой дадени предписания;
- 4.5. Брой съставени актове за установяване на административни нарушения;
- 4.6. Брой издадени наказателни постановления

X. НОРМАТИВНА БАЗА И МЕЖДУНАРОДЕН ОПИТ

1. Закон за защита на животните.
2. Закон за ветеринарномедицинската дейност.
3. Становища на Световната здравна организация
4. Европейската конвенция за защита на животните.
5. Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България.

Съгласно действащата нормативна уредба, единственият ефективен подход за установяване на контрол върху популацията от безстопанствени кучета е :

1. Прилагане на кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, поставяне на микрочип и ушна марка и връщането им на мястото на залавяне с редовен ветеринарномедицински надзор.
2. Регистрация на домашните кучета и популяризиране на ползите от кастрацията им, с цел установяване на контрол върху размножаването им и предотвратяване на изоставяне

ХІІ. План за действие при изпълнение на програмата

№	действия	изпълнители	срок	Източници на финансиране	Очакван ефект
1.	Кастрация, обезпаразитяване, ваксиниране, маркиране и връщане на животните по местата на залавяне				
1.1	Сключване на договор с фирма за предоставяне на услуги с предмет „Намаляване популацията на бездомните кучета“	Община Н.Загора Ветеринарни специалисти	2022-2026 г	Общински бюджет, дарения, проекти, държавен бюджет	Обработени безстопанствени кучета на територията на община Н.Загора на принципа на масова кастрация и по сигнали и жалби от граждани
1.2	Организиране на съвместни проекти и кампании по кастрация, обезпаразитяване, маркиране, ваксинация за бяс на безстопанствени кучета	ОДБХ Сливен Община Н.Загора Ветеринарни специалисти Организации за животни	ежегодно	Общински бюджет, дарения, проекти, държавен бюджет	Масово извършваните мероприятия по кастрация на безстопанствени кучета допринасят за по-бързото и сигурно овладяване на уличните кучета на дадена територия
1.3	Информационни кампании	ОДБХ Сливен Община Н.Загора – кметове и км.наместници по нас.места Медии	постоянен	Общински бюджет, дарения, проекти, държавен бюджет	Популяризиране действията по Програмата, предприемани от страна на местната власт и партньорите ѝ по програмата. Запознаване на населението с полезна информация за нормативните изисквания и хуманното отношение към животните, за ползата от прилагане на

			Ветеринарни специалисти Организации за животни				масова кастрация като единственият ефективен подход за установяване на контрол върху популацията от безстопанствени кучета Информация за болестите пренасяни от животните и начините за предотвратяване на разпространението им. Стимулиране на осиновяването на безстопанствени животни
1.4	Преброяване на безстопанствените кучета на територията на община Нова Загора	Община Н. Загора – кметове и км.наместници по нас.места	Община Н. Загора – кметове и км.наместници по нас.места	Времеви период съгласно Националната програма	Общински бюджет		Възможност за точна преценка на популацията на безстопанствените кучета на територията на община Сливен и като критерий за успеваемост на мерките по програмата.
1.5	Създаване и поддържане на електронен регистър на обработените по програмата кучета	Община Нова Загора	Община Нова Загора	2023	Общински бюджет, дарения, проекти, държавен бюджет		Коректно и бързо документиране на необходимата информация за всички обработени безстопанствените животни: мястото на залавянето им, данни за извършените ветеринарномедицински манипулации и място на връщане, осиновяване и др.
2.Регистрация на домашните кучета и контрол върху размножаването им, с цел блокиране от дома към улицата							
2.1	Създаване и поддържане на електронен регистър за административна регистрация на домашни кучета	Община Н. Загора – кметове и км.наместници по нас.места	Община Н. Загора – кметове и км.наместници по нас.места	2023	Общински бюджет		Подобряване обслужването на граждани - собственици на домашни кучета при административната регистрация на животните. Повишаване събираемостта от таксата за притежаване на домашно куче.

2.2	Поддържане на съществуващите места за разхождане на кучета	Община Нова Загора	постоянен	Общински бюджет	Изпълнение на нормативно изискване към кметовете на общини да осигурят маркирани и обособени обществени места за разхождане на домашни кучета. Осигуряване на добри условия за свободно разхождане на домашните кучета, без с това да се нарушава спокойствието и комфорта на останалите граждани.
2.3	Осигуряване на достъп до ВЕТИС за навременно получаване на информация от лицензираните ветеринарни лекари за ветеринарномедицинската регистрация на домашните кучета	ОДБХ Сливен Община Нова Загора	постоянен		Подобряване на контрола върху административната регистрация на домашните кучета и установяване на реалния брой домашни кучета, отглеждани на територията на Община Нова Загора
2.4	Актуализиране на местната нормативна уредба, съгласно действащото законодателство	Общински съвет Община Н.Загора ОДБХ Сливен	При необходимост		Навременно адаптиране на местната нормативна уредба към промените в националното законодателство.
2.5	Предписания и санкции за собственици, които не са регистрирали домашните си кучета	Община Н.Загора – кметове и км.наместници по нас.места	Постоянен		Повишаване гражданската отговорност при спазване на нормативните изисквания към собствениците на домашни кучета.
2.6	Организиране и провеждане на съвместни проекти и кампании по	ОДБХ Сливен Община Н.Загора –	ежегодно		Стимулиране собствениците на домашни кучета да ограничат

	кастрация, обезпаразитяване, маркиране и пр. на домашни кучета. Сезонни / кампанийни кастрации за домашни кучета от селата, вилните зони и ромските квартали.	кметове и км.наместници по нас.места Ветеринарни специалисти Организации за животни		раждаемостта на своите животни за да не се създава нежелано потомство.
2.7	Информационни кампании, приоритетно работа с най-младите – в детски градини и училища	ОДБХ Сливен Община Н.Загора – кметове и км.наместници по нас.места Медии Ветеринарни специалисти Организация за защита на животните	Постоянен Общински бюджет, дарения, проекти, държавен бюджет	Популяризиране дейността по Програмата, предприемани от страна на местната власт и партньорите ѝ по програмата. Запознаване на заинтересованите граждани с биологичните особености на кучето, необходимостта от извършването на кастрация, ваксинация срещу бяс, обезпаразитяване и поставяне на микрочип. Запознаване на собствениците на домашни кучета с редът и начинът за ветеринарномедицинската им и административна регистрация Повишаване интереса на децата към животните и грижата за тях. Стимулиране на хуманно и отговорно отглеждане на домашни любимци .